

Zalán Tibor

Lomb és fény

(Dorkovics Ágnes: Az utolsó jégkorszak. Jászkunság füzetek 2.)

A költő mégiscsak, rossz időnek, jó időnek fittyet hányva, esztéták, fölkennt irodalmárok nyavalygásaira oda se fülelve, jön és a dolgok közéjébe áll, oda áll akkor is, ha nincs éppen közepük a dolgoknak. Induló költő mindig többet akar, mint pályán lévő társai, akarása agresszívebb az övékéénél, energiái pazarolhatóan sokirányúak, mert kimeríthetetlennek látszóan vannak ezek az energiák, őbenne, s megtalálja fűben, fában, méhben, mézben.

Az induló költő tehát idegen anyag a jól-rosszul berendezett világban, ráadásul még el is hiszi, amit évek elmúltával már csak megír majd, hogy ez a berendezkedés szavakkal fölforgatható, megingatható, legalább megmozgatható.

Dorkovics Ágnes én nem ismerem, ami nem baj, de nem is jó, mert ha ismerném, látnám most a szemét és annak minden rezdülését. Látom persze így is, csak éppen olyan ez a szem, amelyet a kötetéből kiolvasni tudtam. Az én szemem egy kicsit, aminek ő nem feltétlenül örül, ha megtudja.

Kicsit fáradt ez a szem, de szilaj, szilaj is, és túl sok töprengés töri meg a tükrét. Elképzeltető, ahogy jár ez a szempár Karcagon, figyel és ítél, és tündök szüntelenül. Jó, hogy elképzeltető, mert azt jelenti, képzeletbe hozók a kötet versei.

Nem eufemizmus itt, hogy Dorkovics Ágnes nem írja le a *jelen* szót, a körülírásnak misztikája van, külön jelentése van, annak van jelene. Földig érő fényben, delfin-szabású ösztönökkel állítja elének hőstét - az ő szavait használok most, helyzete definiálásakor -, galambszarosan, bokáig mában. És nem tragika szól itt, de a clown, nem a bohóc, hanem az árnyékba hanyatló fiatal lélek.

Ütközetek, belső harcok tereit takargatják el jól megépített díszletei, sorsának fzléssel összeválogatott fragmentumai. Akik harcolnak, „sötét oduban, mégis fénybefúltnak”: Dorkovics Ágnes, aki génjeiben, neveltetésében, szemléletében - valószínűleg viselkedésében - hordoz, képvisel egy időtlen idők óta rétegződő formákon kialakult értéktudatot, rendet, amit ő az *ösi* szóval jelöl költői szótárában; Dorkovics Ágnes, aki a modern értékformákat jól ismeri és megfelelő helyen alkalmazza őket, s a holnapba átlépés lehetőségeit bennük ismeri föl; Dorkovics Ágnes, aki nő, aki allúziók és metaforák mögül néz ki ránk, görög maszket húz arcára, máskor nyersen, a testiség halvány kontúrjait villantva fel, elszámol, férfiakkal, szerelemmel, az érzelmek ostorcsapásaival.

Mondanom sem kell, őket, hármukat, az a Dorkovics Ágnes szemléli szórakozottan és kicsit gondterhelten, aki Karcag utcáin, akinek a szeme ott, de erről már volt szó.

Verszei átmeneti állapotot tükröznek és tehetséget. Ott a legjobb, ahol már nem a szavak költészetté lényegítése a célja-gondja, ahol már lényegtelen mozzanatokot tud az érvényesség szintjére emelni:

avart rugdostál, én meg gesztenyét
hintáztattam a jobb tenyeremen.

Ennyi. Előtte, mögötte verssorok. De ez a áthajlás olyan, mint amikor a lombok részén erőszakosan keresztül tör a napfény. Mondhatnánk, nem a lomb a fontos. A fenét. Lomb nélkül nincs betörő fénynyaláb. És helyben vagyunk. E kötet szerzőjének sincs kevesebb dolga, mint hogy időről időre megteremtse a lombot is meg a fényt is a lombhoz, hogy átzuhanjon a keletkezett résen. S átzuhanjon minden alkalommal ő maga is. Akár a születésben. A költészet lehetetlen, öngyilkossággal szóló törvényei szerint.

(Szolnok, 1990.)